

ФРАНСИС СКОТ ФИЦДЖЕРАЛД

МЛАДИЯТ БОГАТАШ

Превод от английски: Пепа Дочева, 1986

chitanka.info

I

Започнете с една отделна личност и преди да сте се усетили, ще се окаже, че сте създали типичен образ; започнете с типичен образ и ще се окаже, че не сте създали нищо. Така е, защото всички ние сме странни птици, много по-различни от онова, което бихме искали да виждат другите в нас, и от това, което ние самите виждаме в себе си. Когато чуя някой да твърди, че бил „обикновен, честен и открит човек“, аз съм съвсем сигурен, че в него има някаква определена и може би ужасна особеност, която е решил да прикрие, и тъкмо със заявлението си, че е обикновен, честен и открит, той признава пред себе си, че скрива нещо.

Няма типове, нито множества. Става дума за едно богато момче и това е неговата история, а не на брат му. През целия си живот съм живял с братята му, но именно той беше мой приятел. Освен това ако трябваше да пиша за братята му, щях да започна с отричането на всички лъжи, които бедните разказват за богатите и които богатите измислят за себе си — създали са такъв неправдоподобен свят, че когато отворим някая книга за богатите, ние инстинктивно се настройваме за нещо нереално. Даже интелигентните и ревностни художници на живота рисуват този техен свят фантастичен като страната на приказките.

Позволете да ви разкажа за много богатите. Те се различават от вас и от мен. Те получават земните блага и им се наслаждават по-рано и това ги прави крехки там, където ние сме устойчиви, и цинични тогава, когато ние сме доверчиви, по такъв начин, че ако не сте богати по рождение, ще ви бъде трудно да го разберете. Дълбоко в душите си те са убедени, че са по-добри от нас, защото ние трябва сами да откриваме убежищата и насладите в живота. Даже когато навлязат напълно в нашия свят или паднат още по-ниско, те все още мислят, че са подобрите. Те не са като нас. Единственият начин, по който бих могъл да опиша Аんсьн Хънтър, е да подходя към него като към чужд човек и да следвам упорито тази своя гледна точка. Ако само за миг

приема неговата, загубен съм — не бих могъл да ви представя нещо по-различно от един смехотворен филм.

II

Ансън беше най-голямото от шестте деца, които един ден щяха да си поделят богатството от петнайсет милиона долара, и навлезе в съзнателната си възраст^[1] — седемгодишен ли беше? — в началото на века, когато дръзки млади дами вече сновяха по Пето Авеню^[2] с електромобили. В онези години той и брат му имаха гувернантка англичанка, която говореше езика много ясно, отсечен и безпогрешно, така че двете момчета възприеха нейния говор — думите и изреченията им бяха ясни и отчетливи, а не слети като нашите. Те не говореха съвсем като английските деца, но се сдобиха с произношение, характерно за модните среди в Ню Йорк.

През лятото преместиха шестте деца от къщата на Седемдесет и първа улица в едно голямо имение в Северен Кънетикът. Мястото не беше от модните — бащата на Ансън искаше да отложи за децата си откриването на тази страна от живота. Той беше човек, който стоеше над класата си, съставляваща нюйоркското висше общество, а също и над времето, представляващо снобската и формализирана вулгарност на Позлатената ера^[3], и искаше синовете му да се приучат на размисъл, да имат здрава физика и да станат праволинейни и преуспяващи мъже. Преди двете най-големи момчета да отидат да се учат, той и жена му наглеждаха децата колкото можеха, но в големите домове това е трудно; много по-просто бе в множеството малки и средно големи къщи, където премина моето детство — никога не можех да се отделя на такова разстояние, до което да не достига гласът на майка ми, усещането за нейното присъствие, за одобрението или несъгласието ѝ.

За първи път Ансън усети чувство на превъзходство, когато забеляза донейде неохотната и типично американска почит, която му отдаваха в това село в Кънетикът. Родителите на момчетата, с които играеше, винаги го разпитваха как се чувстват майка му и баща му и бяха някак развлечени, когато собствените им деца биваха канени в дома на семейство Хънтър. Той приемаше това като нещо естествено,

но до края на живота си изпитваше нетърпимост към всички групички, на които не беше център — по богатство, положение или авторитет. Ансън не желаеше да се бори с другите момчета за надмощие — смяташе, че то трябва да му бъде признато направо, в противен случай се затваряше в семейството си. То му беше достатъчно, защото в Източните щати парите все още имат известен феодален смисъл — могат да създават кланове. В снобския Запад парите разделят фамилиите и образуват класи.

На осемнайсет години, когато отиде в Ню Хейвън, Ансън беше висок и снажен, с чисто лице и здрав тен благодарение на редовния живот, който бе водил в училище. Косата му беше руса и растеше по странен начин на главата му, носът му беше гърбав — тези две неща му пречеха да бъде красавец, но той притежаваше някакво самонадеяно очарование и прямота, така че мъжете от висшето общество, които го срещаха на улицата, разбираха, без някой да им казва, че е богат и е учен в някое от елитните училища. Независимо от всичко именно неговото чувство на превъзходство му попречи да има успех в университета — вземаха самостоятелността му за себичност, а отказът му да приеме нормите в Йейл със съответното страхопочитание като че ли омаловажаваше всички, които правеха това. И тъй, много преди да завърши, той започна да измества центъра на живота си в Ню Йорк.

В Ню Йорк Ансън се чувстваше в свои води — там бяха собственият му дом със „слуги, каквито вече не се намират“ и собственото му семейство, в което благодарение на своя весел нрав и умението си да движи нещата той бързо ставаше център; също — баловете за дебютиращи в обществото девойки, атмосферата на благовъзпитаност и мъжественост в мъжките клубове, както и от време на време буйните веселби с дръзките момичета, които Ню Хейвън^[4] познаваше само от разстояние. Мечтите му бяха доста обикновени — дори включваха безупречната сянка, за която един ден щеше да се ожени, но се различаваха от мечтите на повечето младежи по това, че не бяха обвити в мъгла, нямаха онова качество, наричано ту „идеализъм“, ту „иллюзия“. Ансън прие безрезервно света на многото пари и голямото разточителство, на разводите и разоренията, на снобизма и привилегиите. Жivotът на повечето от нас завършва като компромис, а неговият започна с това.

С него се запознахме в края на лятото на 1917-а, когато той току-що бе завършил университета в Иейл и както всички нас беше подхванат от организираната истерия на войната. Той пристигна в Пенсакола^[5] облечен в синьо-зелената униформа на военноморската авиация, където оркестрите в хотелите изпълняваха песента „Извинявай, скъпа“, а ние младите офицери танцувахме с момичета. Всички го харесваха и макар че минаваше за човек, който обича да си попийва, и не беше кой знае колко добър летец, дори инструкторите се отнасяха към него с някакво уважение. Той вечно водеше нескончаеми разговори с тях със своя самоуверен и убедителен глас — разговори, които завършваха с неговото отърваване или по-често на друг от офицерите от някоя грозяща опасност. Беше дружелюбен, разпуснат и жаден за удоволствия и всички бяхме учудени, когато се влюби в едно скромно и доста порядъчно момиче.

Името й беше Пола Лаждандър — смугла, сериозна красавица, някъде от Калифорния. През зимата семейството ѝ държеше къща край града и независимо от скромността си тя беше много харесвана. Много мъже от себичност не понасят чувството за хумор у жените. Ансън не беше от тях, но аз не можех да разбера с какво нейната „искреност“ — това е, което можеше да се каже за нея — привличаше будния му и критичен ум.

Независимо от всичко те се залюбиха — и то така, както тя искаше. Той престана да посещава среднощните сбирки в бар „Де Сото“ и когато и да ги видехме заедно, двамата бяха погълнати от дълъг и сериозен разговор, който сигурно водеха от седмици. Много по-късно той ми обясни, че не са разговаряли за нищо конкретно, а просто си разменяли незрели изказвания — емоционалното съдържание, с което малко по малко го бяха изпълнили, е идвало не от думите, а от огромната им сериозност. Беше нещо като хипноза. Често разговорът бе прекъсван, за да отстъпи на онзи блудков хумор, наричан закачки, но щом останеха насаме, диалогът се подхващаше отново — сериозен, тих и насочен така, че да поражда у двамата усещане за единство на мисли и чувства. Те започнаха да се дразнят от всякакви прекъсвания и да не обръщат внимание нито на остроумията за живота, нито даже на лекия цинизъм на връстниците си. Бяха щастливи единствено докато протичаше диалогът им, чиято сериозност сякаш ги обливаше с кехлибарения цвят на жив огън. Към

края се появиха прекъсвания, за които нямаха нищо против — разговорът им започна да се прекъсва от страстта.

Колкото и странно да беше, Ансън бе увлечен не по-малко от нея в този техен разговор и не по-малко повлиян от него, макар едновременно с това да съзнаваше, че от негова страна това не беше съвсем искрено, докато от нейна се явяваше просто естествено. Освен това в началото мразеше простотата на чувствата у нея, но от любовта му характерът ѝ се задълбочи и разцъфтя и вече не го дразнеше. Имаше чувството, че ако може да навлезе в топлия и спокоен живот на Пола, ще бъде щастлив. Дългата подготовка от диалога им беше премахнала всички пречки — той ѝ показва някои неща, които беше научил от по-смели жени, и тя му отвърна с всеотдайна и чиста ехзалтираност. Вечерта след един бал се уговориха да се оженят и той написа на майка си дълго писмо за нея. На следващия ден Пола му каза, че е богата и разполага със състояние, от почти един милион долара.

III

Ако си бяха казали: „Никой от нас няма пукната пара, ще живеем заедно в бедност“, щяха да бъдат също толкова щастливи, както сега, когато щяха да живеят в богатство. Това ги караше да изпитват взаимност в своето приключение. Въпреки всичко когато през април Ансън получи отпуск и Пола заедно с майка си отиде с него на север, тя остана поразена от положението, което заемаше семейството му в Ню Йорк, и от разкоша, в който живееха. За първи път сама с него в стаите, където беше играл като малък, тя бе обзета от чувството на удобство, сякаш животът ѝ беше уреден и спокоен. Снимките му — Ансън с униформено кепе от първото училище, Ансън на кон заедно с любимата си през едно тайнствено и забравено лято, Ансън сред весела група от шафери и шаферки на някаква сватба — я накараха да го ревнува от живота му без нея в миналото и тези негови притежания ѝ се сториха толкова характерни и типични за властния му характер, че Пола пламна от желанието да се оженят веднага и да се върне в Пенсакола като негова съпруга.

За незабавна сватба обаче не беше ставало дума — даже годежът им трябваше да остане в тайна до края на войната. Когато осъзна, че отпуска му остават само два дни, недоволството ѝ прerasна в намерение да го накара да изпитва същото нежелание за изчакване. Трябваше да вечерят извън града и тя реши да постави въпроса още същата вечер.

По това време една нейна братовчедка беше отседнала при тях с майка ѝ в хотел „Риц“ — злобно и неприятно момиче, което обичаше Пола, но изпитваше и някаква завист към нея заради помпозния ѝ годеж, и понеже Пола закъсня, докато се обличаше, братовчедката, която нямаше да ходи на увеселението, прие Ансън в хола на апартамента им.

Той се беше срещнал с приятели в пет часа и бе пил с тях свободно и непредпазливо в продължение на един час. Напусна Йейлския клуб навреме и шофьорът на майка му го откара до хотел

„Риц“, но обичайните му способности му бяха изневерили и в затопления от парното хол изведенъж му се замая главата. Той осъзна това; стана му забавно, но се изпълни и със съжаление.

Братовчедката на Пола беше двайсет и пет годишна, но изключително наивна и отначало не можа да проумее какво има. Тя не беше виждала Ансън преди и остана учудена, когато той започна да говори неясно за странни неща и едва не падна от стола си, но до появата на Пола и през ум не й мина, че това, което беше взела за миризма на униформа след химическо чистене, всъщност беше уиски. Ала Пола разбра още щом влезе и единствената ѝ мисъл бе да изведе Ансън, преди да го е видяла майка ѝ; като забеляза нейното изражение, братовчедка ѝ също разбра.

Когато Пола и Ансън слязоха при колата, те намериха в нея двама души — и двамата заспали. Това бяха неговите другари, с които беше пил в Йейлския клуб — те също отиваха на увеселението. Съвсем беше забравил, че са в колата. На път за Хампстед двамата се събудиха и се разпяха. Някои от песните им бяха груби и въпреки че Пола се опитваше да се примири с факта, че езикът на Ансън не знае много задръжки, тя сви устни от срам и отвращение.

В хотела братовчедката, смутена и разтревожена, се замисли върху случилото се, след което влезе в спалнята на мисис Лажандър с думите:

- Ама че е странен!
- Кой е странен?
- Как кой — мистър Хънтър. Изглеждаше толкова странен. Мисис Лажандър я изгледа строго.
- Какво му е странното?
- Ами каза, че бил французин. Не знаех, че е французин.
- Това е невъзможно. Сигурно не си разбрала правилно. — Тя се усмихна. — Било е шега.

Братовчедката упорито поклати глава.

— Не. Каза, че бил израснал във Франция. Каза, че изобщо не можел да говори английски и затова не можел да разговаря с мен. И наистина не можеше.

Мисис Лажандър погледна с досада встрани точно когато братовчедката добави замислено:

— Може би причината е, че беше доста пиян — и излезе от стаята.

Тази любопитна история беше вярна. Като забеляза, че езикът му е надебелял и не може да го владее, Ансьон беше прибягнал до обичайния си спасителен ход — заяви, че не говори английски. Години след това той обичаше да разказва тази част от историята и неизменно заразяваше останалите с гръмкия смях, предизвикан от спомена за нея.

През следващия един час мисис Лажандър опита пет пъти да се свърже по телефона с Хампстед. Когато успя, трябваше да чака десет минути, преди да чуе гласа на Пола в слушалката.

— Братовчедка ти Джо ми каза, че Ансьон е пиян.

— О, не...

— О, да. Братовчедка ти Джо твърди, че той е пиян. Казал ѝ е, че бил французин, паднал от стола и поведението му е било на много пиян човек. Не желая да се връща с него.

— Мамо, нищо му няма! Моля те, не се тревожи за...

— Но аз не мога да не се тревожа. Според мен това е ужасно. Искам да ми обещаеш, че няма да се прибереш с него.

— Ще се оправя, мамо...

— Не желая да се връща с него.

— Добре, мамо. Дочуване.

— Внимавай, Пола. Помоли някой друг да те доведе.

Пола бавно отдели слушалката от ухото си и я окачи на вилката. Лицето ѝ беше зачервено от безсилен гняв. Ансьон спеше проснат в една спалня на втория етаж, докато долу увеселението вървеше бавно към своя край.

Едночасовото пътуване го бе накарало да поизтрезне, появлата му беше направо възторжена и Пола се надяваше, че в края на краишата вечерята не е провалена, но той има неблагоразумието да изпие два коктейла преди вечерята и катастрофата беше пълна. В продължение на петнайсет минути Ансьон говори бурно и донякъде оскърбително на присъстващите като цяло, след което се свлече безмълвно под масата — приличаше на образ от стара гравюра, но, за разлика от старите гравюри, изглеждаше направо ужасно, без да има старинен вид. Никое от присъстващите момичета не каза нищо за случилото се — сякаш единственото, което то заслужаваше, беше

мълчание. Чичо му заедно с други двама мъже го пренесоха на горния етаж и веднага след това Пола беше извикана на телефона.

Един час по-късно Ансън се събуди в мъгла от тревожна агония, през която след малко разпозна фигурата на чичо си Робърт, застанал до вратата.

— ... Попитах те, по-добре ли си?

— Какво?

— По-добре ли се чувстваш, човече?

— Ужасно — отвърна Ансън.

— Ще ти дам още едно хапче бромозелиър. Ако не го повърнеш, ще ти помогне да заспиш.

Ансън с усилие спусна краката си от леглото и се изправи.

— Нищо ми няма — изрече тъпо той.

— Успокой се.

— Мисля, че 'ко ми дадеш да пийна едно бренди, ще мога да сляза долу.

— А, не...

— Да, само тва ми трябва. Вече ми няма нищо... Май се направих на прасе долу.

— Всички разбраха, че си посръбнал — каза с пренебрежение чичо му. — Но не бива да се тревожиш за това. Скайлър даже не можа да дойде дотук. Припаднал в тоалетната на „Линкс“.

Безразличен към мнението на всички, с изключение на Пола, Ансън имаше твърдото намерение да спаси остатъка от вечерта, но когато се появи, след като беше взел един студен душ, по-голямата част от гостите си бяха заминали. Пола веднага стана да си върви.

В колата беше подхванат старият сериозен диалог. Знаела, че пие, призна тя, но никога не очаквала подобно нещо — струвало ѝ се, че в края на краищата, може би, те не са един за друг. Представите им за живота били прекалено различни и така нататък. Когато свърши, на свой ред съвсем трезво заговори Ансън. След това Пола каза, че трябвало да премисли всичко отново, не можела да реши тази нощ; не била сърдита, но ужасно съжалявала. Каза му, че не желае той да идва в хотела с нея, но преди да излезе от колата, се наведе и го целуна печално по бузата.

Следващия следобед Ансън разговаря надълго с мисис Лажандър, докато Пола слушаше мълчаливо. Разбраха се, че Пола ще

трябва да размисли известно време върху случилото се и след това, ако майката и дъщерята решат, че така ще бъде най-добре, ще последват Ансън в Пенсакола. От своя страна той се извини искрено и с достойнство — и толкоз. Мисис Лажандър държеше всички козове в ръцете си и пак нямаше преимущество. Той не даде никакви обещания, не показва никаква смиреност, а само изрече няколко философски слова за живота, с което накрая си спечели морално превъзходство. Когато след три седмици се върнаха на юг, нито Ансън — в задоволството си, нито Пола — в своето успокояние от събирането им, разбраха, че с психологичния момент между тях беше свършено завинаги.

IV

Той имаше власт над нея и я привличаше, като едновременно с това я изпълваше с тревога. Смутена от смесицата от солидност и разпуснатост, от сантименталност и цинизъм в него — несъвместимости, които нейният невинен ум не можеше да разбере, — Пола започна да го възприема като две отделни личности. Когато го виждаше сам, на някое официално тържество или с безцеремонни подчинени, тя изпитваше огромна гордост от силното му, завладяващо присъствие и от неговото покровителствено и разбиращо отношение. Сред други хора ѝ ставаше неловко, когато изтънченото му пренебрежение към фалшивите маниери показваше обратната си страна. Тази страна беше груба, буйна, интересуваща се единствено от удоволствията. От време на време това я плашеше и пропъждаше мислите ѝ за него, дори я тласна към един малко таен опит да започне нов флирт с един свой бивш обожател, но напразно — след четирите месеца със завладяващата жизненост на Ансьон всички останали мъже ѝ изглеждаха анемично бледи.

През юли той получи заповед да замине за чужбина и нежността и желанието им преминаха в кресчендо. В последния момент Пола отново се размисли за женитба и се отказа само защото сега дъхът му непрекъснато ухаеше на коктейли, но при раздялата тя буквально се поболя от мъка. След неговото заминаване му писа дълги писма, изпълнени със съжаление за любовните дни, които бяха пропуснали в чакане. През август самолетът на Ансьон падна в Северно море. След като прекара една нощ във водата, го извадиха на някакъв разрушител и той постъпи в болница с пневмония. Примирието беше подписано, преди да се върне окончателно вкъщи.

Сега, след като разполагаха отново с всички възможности и не трябваше да преодоляват никакви обективни пречки, скритите особености на характерите им застанаха между тях и започнаха да изсушават целувките и сълзите им, да карат гласовете им да звучат по-слабо и да заглушават интимния разговор на сърцата им, докато накрая

старата връзка стана единствено възможна с писма, писани отдалече. През един следобед някакъв репортер от светската хроника чака в продължение на два часа в дома на семейство Хънтър за потвърждение на годежа им. Ансън отрече, но независимо от това в ранния брой излезе статия на първа страница — виждали ги „постоянно заедно в Саутхампън, Хот Спрингс и Тъксидо Парк“. Сериозният диалог обаче се бе превърнал в нескончаема кавга и връзката им беше почти приключена. Веднъж Ансън се напи открыто и не отиде на среща с Пола, при което тя предяви определени изисквания към поведението му. Отчаянието на Ансън беше безсилно пред гордостта и самомнението му — годежът им бе окончателно развален.

Любов моя — казваха сега писмата им, — любов моя, любов моя, когато се събудя нощем и си помисля, че след всичко това мечтите ни няма да се събуднат, чувствам, че искам да умра. Не мога да живея повече. Може би когато се видим през лятото, отново ще обмислим всичко и ще вземем друго решение — бяхме толкова развлънувани и нещастни в онзи ден. Струва ми се, че не ще мога да живея цял живот без теб. Пишеш ми за други. Нима не знаеш, че за мен други не съществуват, а само ти...

Докато скиташе насам-натам из Източните щати, от време на време Пола съобщаваше за някое и друго развлечение, в което бе участвала, за да събуди любопитството му. Ансън обаче бе прекалено проницателен, за да прояви интерес. Когато срещнеше името на мъж в писмата ѝ, ставаше още по-сигурен в нея и изпитваше известно пренебрежение — той винаги беше стоял над тези неща. И въпреки всичко все още се надяваше, че един ден ще се оженят.

Междувременно той беше погълнат изцяло от оживлението и блъсъка на следвоенния Ню Йорк — постъпи в една посредническа фирма, стана член на пет-шест клуба, нощем ходеше по балове и се движеше в три свята — в своя собствен, в света на току-що завършилите Йейлския университет и онзи полусвят, който граничи с Бродуей. Но несъмнено отделяше цели осем часа без прекъсване, които посвещаваше на работата си на Уол Стрийт, където съчетанието

от влиятелните връзки на семейството му, будния му ум и изобилието от чисто физическа енергия почти веднага го изведоха на върха. Притежаваше такъв ум, който сякаш беше разделен на секции — понякога се появяваше в кантората си бодър, след по-малко от един час сън, но такива случаи бяха редки. Още през 1920-а годишният му доход в заплати и комисионни надвишаваше дванайсет хиляди долара.

След като традициите на Йейл останаха в миналото, той започна да става все по-популярен сред съвипускниците си от Ню Йорк, много по-популярен, отколкото в университета. Живееше в голяма къща и имаше възможност да представя младежи в други големи къщи. При това животът му вече изглеждаше осигурен, докато те в повечето случаи отново изправени пред изпълненото с неизвестни начало. Започнаха да го търсят за развлечение и разтуха и Ансън с готовност се отзоваваше, като изпитваше удоволствие да помога на другите при разрешаването на проблемите им.

В писмата на Пола вече не се споменаваха мъже, но в тях се долавяше някаква нежна нотка, която липсваше преди. От няколко източника той беше дочул, че си имала „сериозен кандидат“, Лоуъл Тър, от Бостън, разполагащ с пари и социално положение, и макар да беше сигурен, че тя все още го обича, му ставаше криво, когато си помислеше, че в края на краишата може и да я загуби. С изключение на един неудовлетворителен ден тя не беше идвала в Ню Йорк вече почти пет месеца и след като слуховете зачестиха, той започна да става все по-нетърпелив да я види. През февруари си взе отпуск и замина за Флорида.

Палм Бийч^[6] се простираше със закръглените си и пищни форми между проблясващия сапфир на Лейк Уърт^[7], чиято гладкост се нарушаваше тук-там от някоя и друга закотвена яхта и огромния тюркоазен предел на Атлантическия океан. Грамадните толовища на хотелите „Брейкърс“ и „Роял Пойнсиана“ се издигаха като два търбуха — близнаци над светлата пясъчна ивица, а около тях бяха скучени увеселителните заведения „Дансинг Глейд“ и „Брадлис Хаус ъф Чанс“, както и една дузина модни центрове за дрехи и шапки, където цените на стоките надвишаваха три пъти тези в Ню Йорк. Върху озеленената веранда на хотел „Брейкърс“ двеста жени правеха стъпка наляво, после надясно, завъртаха се и се плъзгаха в прословутия ритъм на един от

нашумелите по това време танци, докато в такт с музиката две хиляди гравни, подрънквала нагоре-надолу по двеста ръце.

Вечерта в „Евърглейдс Клъб“ Пола, Лоуъл Тър, Ансън и един случаен четвърти играеха бридж с белязани карти. На Ансън му се струваше, че нейното мило и сериозно лице е бледо и уморено — от дебюта ѝ в обществото вече бяха изминали четири или пет години. Той я познаваше от три.

— Две пики.

— Цигара?... О, извинявам се. Аз съм пас.

— Пас.

— Кажи ми три пики, че да ти дам контра.

В помещението, което се изпълваше с дим, имаше една дузина маси за бридж. Очите на Ансън срещнаха очите на Пола и упорито се задържаха върху тях дори и когато се намеси погледът на Тър...

— Какво играем? — разсеяно запита той. Младежите в ъглите на помещението пееха „Роза от Уошингтън Скуеър“:

*Вехна млада и зелена
в този въздух в сутерена...*

Димът се стелеше като мъгла и при отварянето на някоя от вратите помещението се изпълваше с вихушки от ектоплазма^[8]. Бляскави очички обхождаха масите, търсейки мистър Конан Дойл сред англичаните, които бяха заети стойки на англичани.

— Въздухът може с нож да се реже.

— ... с нож да се реже.

— ... да се реже.

В края на играта Пола изведнъж стана и каза нещо на Ансън с напрегнат и тих глас. Без даже да погледнат Лоуъл Тър, те излязоха и се спуснаха по едно дълго каменно стълбище — в следващия миг вече крачеха ръка за ръка по осветения от луната плаж.

— Скъпа, скъпа...

Прегръщаха се безумно и страстно в една сянка... После Пола отдръпна лицето си, за да позволи устните му да изрекат това, което искаше да чуе; тя направо усещаше как думите се оформят, когато се целуваха отново... Тя пак се дръпна и зачака, но когато той я притегли

обратно до себе си, Пола отново разбра, че не беше казал нищо, само: „Скъпа! Скъпа!“ — с онзи дълбок и тъжен шепот, който винаги я караше да плаче. Смирено и покорно чувствата ѝ му се подчиниха, лицето ѝ се обливаше в сълзи, но сърцето ѝ продължаваше да повтаря: „Попитай ме... о, Ансън, скъпи, попитай ме!“

— Пола... Пола!

Думите пробождаха като игли сърцето ѝ и Ансън, който я усещаше как трепери, реши, че чувствата са достатъчни. Не трябваше да казва нищо повече, за да не обричат съдбите си на нещо фактически неизвестно. И защо беше необходимо, когато можеше да я има и така, без да бърза, още една година — винаги? Той мислеше и за двамата, за нея повече, отколкото за себе си. В един миг, когато тя каза, че трябва да се връща в хотела си, той се поколеба, като първо си помисли: „Това е моментът в края на краишата“, но после си каза: „Не, по-добре да почакам — тя е моя...“

Беше забравил, че Пола също е душевно изтерзана от тригодишното напрежение. Настроението ѝ изчезна завинаги в нощта.

На другата сутрин той тръгна обратно за Ню Йорк с чувството за някакво тревожно недоволство. Към края на април без предупреждение получи телеграма от Бар Харбър, с която Пола му известяваше, че се е сгодила за Лоуъл Тър и че ще се оженят веднага в Бостън. Това, което никога не бе предполагал, че ще се случи, накрая беше станало.

В този ден Ансън се напи с уиски, отиде в кантората си и работи през цялото време без почивка, защото се страхуваше от онова, което можеше да се случи, ако спре. Вечерта излезе както обикновено, без да казва нищо за станалото; беше сърдечен, весел, съсредоточен. Но имаше едно нещо, което не можеше да преодолее — в продължение на три дни, където и с когото и да беше, изведнъж скриваше лице в ръцете си и се разплакваше като дете.

V

През 1922 година, когато Ансън замина за чужбина заедно с един младши партньор на фирмата, за да разследват някакви кредити в Лондон, пътуването беше знак, че от служител той щеше да стане съдружник. Вече бе на двайсет и седем години, малко тежък, без да е определено пълен, и с маниери, твърде зрели за възрастта му. Стари и млади го харесваха и му се доверяваха, а майките бяха спокойни, когато оставяха дъщерите си с него, защото умееше още с влизането си в стаята да застане на равна нога с най-възрастните и най-консервативните от присъстващите. „Ние с вас, сякаш казваше той, сме солидни хора. Ние разбираме.“

Той някак инстинктивно и доста милосърдно предузеща слабостите у мъжете и жените и това го правеше още по-загрижен за запазването на външното благоприличие, сякаш беше пастор. За него стана нещо обичайно всяка неделя да проповядва в някакво модерно неделно училище на епископалната църква дори когато само един студен душ и бързото навличане на официалния костюм го деляха от предишната бурна нощ.

След смъртта на баща си той фактически стана глава на семейството и като получи това законно право, започна да направлява съдбите на по-малките от него. Поради някакви условия в завещанието правата му не се разпростираха върху имението на баща му, което се управляваше от чичо му Робърт, бонвивант на фамилията — добродушен и обичащ да си попийва член на онзи обществен кръг, чийто център бе Уитли Хилс^[9].

Той и жена му Една бяха доста близки с Ансън в младежките му години, но чичото остана разочарован, когато племенникът му отказа да поеме по неговия път. Съдейства му да влезе в един от най-недостъпните клубове на Америка — човек можеше да стане негов член само ако семейството му „беше спомогнало за основаването на Ню Йорк“ (или с други думи, ако е било богато през 1880 година) — и когато Ансън, вече приет, го заряза заради Йейлския клуб, чичо Робърт

го извика на кратък разговор. Но когато на това отгоре Ансън отказа да стане съдружник на консервативната и донякъде изоставаща посредническа фирма, собственост на Робърт Хънтър, той съвсем охладня към него. Също като начален учител, който е казал всичко, което знае, чичото отпадна от живота на Ансън.

Сега животът му беше пълен с приятели и едва ли имаше и един сред тях, на когото да не бе направил някоя изключителна услуга или когото някога да не бе смутил с изблиците на грубия си речник, както и с навика си да се напива където и както си иска. Той се дразнеше, когато някой друг правеше това, но собствените си грешки приемаше като шега. Случваше му се какво ли не, но говореше за това със заразителен смях.

През тази пролет работех в Ню Йорк и често обядвах с него в Йейлския клуб, който се използваше и от моя университет, докато си построи собствен. Бях прочел във вестниците за женитбата на Пола и един следобед, когато го запитах за нея, нещо го накара да ми разкаже цялата история. След това често ме канеше на семейни обеди в дома си и се държеше, като че ли между нас имаше някаква особена близост, като че ли, след като беше споделил миналото си, част от спомените му бяха преминали в мен.

Забелязах, че независимо от доверчивите майки отношението му към дъщерите невинаги беше покровителствено. Всичко зависеше от момичето — ако покажеше склонност към разпуснатост, трябваше само да се грижи за себе си дори когато беше с него.

„Животът, обясняваше често той, ме прави циник.“

Като казваше „животът“, имаше предвид Пола. Понякога, особено когато беше пил, той мислено изопачаваше нещата и решаваше, че коравосърдечно го е изоставила.

Този негов „цинизъм“, или по-скоро разбирането му, че не си заслужава да се жалят разпуснатите момичета, доведе до връзката му с Доли Каргър. Това не беше единствената му връзка в ония години, но тя почти го разтърси из основи и оказа огромно влияние върху житетското му гледище.

Доли беше дъщеря на прословут „публицист“, който си беше взел жена от висшето общество. Тя самата беше израснала в Младежката лига^[10], дебютира в обществото в хотел „Плаза“, след което посети цялата серия модерни балове и само няколко фамилии

като Хънтьр си задаваха въпроса дали тя „наистина е“ от висшето общество, тъй като снимката ѝ се появяваше често във вестниците и я удостояваха с много повече завидно внимание, отколкото немалко други момичета, които несъмнено бяха от тези среди. Тя имаше тъмни коси, карминени устни и прекрасен румен тен, който криеше под розово синкова пудра в продължение на целия си първи сезон, защото руменият тен не беше на мода — това, което се търсеше, беше викторианска бледост. Носеше семпли черни костюми и стоеше с ръце в джобовете, легко наклонена напред, с шеговита строгост на лицето. Танцуваше безупречно, най-много от всичко обичаше да танцува — от всичко, освен от любовта. От десетгодишна възраст тя непрекъснато беше влюбена, най-често в някой, който не ѝ отвръщаше с взаимност. Тези, които ѝ отвръщаха, а те бяха доста, не след дълго я отегчаваха, но за онези, които не беше покорила, запазваше най-топлите кътчета на сърцето си. Щом ги срещнеше, непременно правеше още един опит — понякога успяваше, но по-често не.

В циганския си стремеж към недостижимото тя никога не можа да проумее, че тези, които отказваха да се влюбят в нея, имаха нещо общо — всички те притежаваха силна интуиция, благодарение на която забелязваха слабостите ѝ, не слабостите на чувствата, а на характера ѝ. Ансън го разбра още когато я видя за първи път — по-малко от месец след женитбата на Пола. По това време той пиеше доста и в продължение на една седмица се преструваше на влюбен в нея. После изведенъж я изостави и я забрави — от този миг зае най-важното място в сърцето ѝ.

Като повечето момичета по това време Доли беше невъздържано и неблагоразумно разпусната. Отказът от условностите на малко повъзрастното поколение беше една от страните на следвоенното движение за отхвърляне на отживелите норми на поведение, а Доли принадлежеше не само към по-възрастните, но и към по-бедните духовно, така че тя откри в Ансън двете противоположности, които търси всяка емоционално ограничена жена — отдаване на удоволствия, редуващо се с покровителстваща проява на сила. В характера му тя виждаше едновременно сибарита^[11] и твърдата скала и това удовлетворяващо всички нейни изисквания.

Предусещаше, че няма да бъде лесно, но грешеше относно причината — мислеше, че Ансън и семейството му желаят по-блестящ

брак, но веднага беше решила, че предимството ѝ се крие в неговата склонност да пие.

Виждаха се на големите балове за дебютиращи в обществото момичета, но когато увлечението ѝ се засили, започнаха да се срещат все по-често. Като повечето майки мисис Каргър бе убедена, че Ансън е изключително благонадежден, и затова позволяваше на Доли да посещава с него клубове извън града и домове в предградията, без да се интересува подробно за това какво правят, нито да иска обяснения, когато се връщаха късно нощем. В началото обясненията можеха и да бъдат точни, но светските идеи на Доли за покоряването на Ансън скоро бяха погълнати от надигащата се вълна на чувствата ѝ. Целувките на задните седалки в таксита и частни автомобили вече не бяха достатъчни и двамата направиха нещо странно.

За известно време напуснаха своя собствен свят и си създадоха друг, по-долен, в който пиенето на Ансън и късните часове на Доли правеха по-малко впечатление и предизвикваха по-малко приказки. Този тухен свят се състоеше от най-различни елементи — няколко приятели на Ансън от Йейл и техните съпруги, двама-трима млади агенти и посредници и няколко необвързани младежи, току-що завършили колеж, с много пари и склонност към разгулен живот. Което липсващо на този свят по отношение на величината и мащабите му, неговите членове компенсираха с това, че разрешаваха на Доли и Ансън свобода, каквато едва ли биха позволили и на себе си. При това двамата заемаха централно място в него и то даваше възможност на Доли да се наслаждава на собствената си снизходителност — удоволствие, което Ансън, проявявал снизходителност през целия си живот от презадоволеното си детство насам, не можеше да сподели.

Той не беше влюбен в нея и през дългата и трескава зима на тяхната връзка ѝ го беше казвал доста често. През пролетта почувства умора, искаше да обнови живота си с нещо друго, още повече, че разбра — или трябваше да скъса с нея веднага, или да поеме отговорността за явна съблазън. Насърчителното отношение на родителите ѝ ускори решението му — една вечер, когато мистър Каргър почука дискретно на вратата на библиотеката, за да му съобщи, че е оставил бутилка отлежало бренди в трапезарията, Ансън усети, че съдбата го притиска. Същата вечер написа кратко писмо, в което ѝ

съобщи, че заминава на почивка и че като се вземат предвид всички обстоятелства, ще бъде по-добре повече да не се виждат.

Беше месец юни. Близките му бяха затворили къщата и бяха напуснали Ню Йорк, така че той живееше временно в Йейлския клуб. Бях чувал за връзката му с Доли, докато ходеше с нея — сведения, поднесени с насмешка, защото той мразеше разпуснатите жени и не им отреждаше място в социалната структура, в която вярваше, — и когато една вечер ми каза, че ще скъса окончателно с нея, аз се зарадвах. Бях виждал Доли тук или там и винаги бях изпитвал жалост към безнадеждността на нейните стремежи и неудобство от факта, че знаех толкова много за нея, без да имам това право. Тя беше от така наречените „сладурчета“, но в нея имаше някакво безразсъдство, което ме очароваше. Преклонението ѝ пред богинята на самоунищожението не би било толкова очебийно, ако беше по-кротка; по всяка вероятност тя щеше да се принесе в жертва, но аз бях доволен, когато разбрах, че церемонията няма да се извърши пред очите ми.

Ансьн щеше да остави прощалното си писмо в дома ѝ на следващата сутрин. Къщата им беше една от малкото, които се обитаваха, на Пето Авеню — той знаеше, че мистър и мисис Каргър, заблудени от думите на Доли, се бяха отказали от пътуването си в чужбина, за да ѝ дадат необходимата възможност. Когато прекрачи прага на клуба и стъпи на Медисън Авеню, срещна пощальона и се върна след него. Първото писмо, което прикова погледа му, беше адресирано с почерка на Доли.

Ансьн знаеше предварително какво ще намери в него — дълъг и трагичен монолог, изпълнен с познатите му укори, спомени от миналото, предположения за бъдещето — онези стари и съкровени неща, които беше казвал на Пола Лажандър, както му се струваше, преди цял век. Той прерови няколко сметки, след което отново го извади отгоре и го отвори. За негова изненада вътре имаше кратко и някак си официално съобщение, гласящо, че Доли нямало да може да го придружи извън града в края на седмицата, защото внезапно бил пристигнал Пери Хол от Чикаго. Накрая добавяше, че Ансьн сам си бил виновен за това: „Ако чувствах, че ме обичаш така, както аз тебе, щях да те последвам всякога и навсякъде, но Пери е толкова мил и толкова много иска да се омъжа за него...“

Ансън се усмихна презрително — и друг път беше получавал писма — примамки. Още повече, той знаеше колко старателно Доли беше запланувала всичко, по всяка вероятност бе извикала верния Пери и бе пресметнала кога трябва да пристигне, дори се беше постарала да напише бележката така, че да го накара да ревнува, без да го отблъсне от себе си. Както в повечето компромиси, и в този нямаше нито сила, нито живот, а само плахо отчаяние.

Изведнъж той се ядоса. Седна във фоайето и препрочете писмото. После отиде до телефона, обади се на Доли и й каза с ясния си заповеднически глас, че е получил бележката й и ще мине да я вземе в пет часа, както се бяха уговорили предварително. Не стоя да чуе изпълненото с престорено колебание „Може би ще мога да ти отделя един час“ от нейна страна, а окачи слушалката и тръгна за работа. По пътя накъса своето писмо на парчета и ги хвърли на улицата.

Не беше ревнив — тя не означаваше нищо за него, но при тази нейна трогателна уловка цялата му упоритост и самолюбие изплуваха на повърхността. Това беше дързост на посредствено същество и той не можеше да я отмине току-така. Щом тя искаше да знае кому принадлежи, щеше да види.

В пет и петнайсет беше на прага й. Доли беше облечена за излизане и той мълчаливо изслуша нейното „Мога да ти отделя само един час“, което беше подхванала още по телефона.

— Сложи си шапката, Доли — каза той, — ще излезем да се разходим.

Вървяха по Медисън Авеню, след това по Пето, докато ризата на Ансън залепна на массивния му гръб в голямата жега. Той говори малко, укори я, не й каза нито една нежна дума, но преди да бяха изминали и шест пресечки, тя отново беше негова — извиняваше се за бележката, обещаваше като изкупление изобщо да не се вижда с Пери, обещаваше какво ли не. Мислеше си, че бе дошъл, защото е започнал да я обича.

— Горещо ми е — каза той, когато стигнаха до Седемдесет и първа улица. — Костюмът ми е зимен. Ще се отбия вкъщи да се преоблека. Ще имаш ли нещо против да ме изчакаш долу? Няма да се бавя повече от минута.

Беше щастлива — интимността на факта, че му е горещо, на всеки физически факт, свързан с него, я изпълваше с вълнение. Когато

стигнаха до портата от железни решетки и Ансьн извади ключа си, тя отново изпита някакво задоволство.

На долния етаж беше тъмно и след като той се качи с асансьора, Доли повдигна една от завесите и се загледа през гъстата дантела към отсредните къщи. Чу, че асансьорът спря, и с цел да го подразни натисна копчето, което беше за слизане. След това, подтиквана от нещо, което беше повече от прищявка, влезе в него и се качи на етажа, който предполагаше, че е неговият.

— Ансьн — извика тя, като се засмя леко.

— Един момент — отвърна той от спалнята си... И след малка пауза: — Сега можеш да влезеш.

Беше се преоблякъл и закопчаваше жилетката си.

— Това е моята стая — непринудено каза той. — Харесва ли ти?

Тя забеляза снимката на Пола на стената и се загледа унесена в нея по същия начин, по който Пола беше гледала преди пет години приятелките от детството на Ансьн. Тя беше чувала за Пола и понякога се измъчваше от това, което знаеше.

Изведнъж се приближи до Ансьн и вдигна ръце. Прегърнаха се. През прозорчето на сутерена вече нахлуваше мек, изкуствен мрак, макар че слънцето все още огряваše ярко покрива на отсредната къща. След половин час в стаята щеше да бъде съвсем тъмно. Непредвидената възможност ги обхвани, остави ги без дъх и те се притиснаха още по-силно.

Беше неотложно, неизбежно. Все така прегърнати, повдигнаха глави и погледите им попаднаха едновременно върху снимката на Пола, която ги гледаше от стената.

Изведнъж Ансьн отдръпна ръцете си, седна пред писалището и се опита да отвори едно чекмедже с връзка ключове.

— Искаш ли една гълътка? — запита я той с пресипнал глас.

— Не, Ансьн.

Той си наля половин чаша уиски, изпи го и отвори вратата към коридора.

— Хайде — каза той.

Доли се колебаеше.

— Ансьн, ще дойда извън града с теб тази вечер въпреки всичко.

Разбиращ, нали?

— Естествено — грубо отвърна той.

Тръгнаха за Лонг Айланд с колата на Доли, по-близки в чувствата си от всеки друг път. Знаеха какво ще се случи, след като нямаше да го има лицето на Пола, което да им напомня, че нещо липсва — щом останеха насаме в тихата и топла нощ на Лонг Айланд, нищо нямаше да ги спре.

Имението в Порт Уошингтън, където щяха да прекарат края на седмицата, принадлежеше на една братовчедка на Ансън, която беше омъжена за собственик на медна мина от щата Монтана. От къщичката на портиера при входа започваше нескончаема алея, която лъкатушеше между специално доставени тополови фиданки и водеше към огромна розова къща в испански стил. Ансън беше идвал доста често тук.

След вечерята отидоха да танцуват в „Линкс Клъб“. Към полунощ Ансън се убеди, че братовчедите му няма да си тръгнат преди два часа, след което каза, че Доли е изморена — ще я откара до къщата и след това ще се върне при тях. Потръпващи от вълнение, двамата се качиха в една наета кола и поеха към Порт Уошингтън. Когато стигнаха до вратата, той спря и попита нощния пазач:

— Кога ще започнеш обиколката си, Карл?

— Сега.

— Значи ще бъдеш тук, когато другите се върнат?

— Да, сър.

— Добре. Слушай: ако някой автомобил, независимо на кого е, влезе вътре, искам веднага да се обадиш по телефона в къщата. — Той сложи една пет долларова банкнота в ръката на Карл. — Ясно ли е?

— Да, мистър Ансън. — И понеже беше от стария свят, той нито намигна, нито се подсмихна. Независимо от това Доли седеше с леко извърнато лице.

Ансън имаше ключ. След като влязоха, той наля по една чаша на двамата — Доли остави своята недокосната, — после провери къде точно се намира телефонът и откри, че ще се чува добре от стаите им, които бяха на първия етаж.

След пет минути почука на вратата на Доли.

— Ансън?

Той влезе и затвори вратата зад себе си. Доли беше в леглото, подпряла се неспокойно на лакти върху възглавницата. Ансън седна до нея и я прегърна.

— Ансън, скъпи.

Той не ѝ отвърна.

— Ансьн... Ансьн! Обичам те... Кажи, че ме обичаш. Кажи го сега, не можеш ли да го кажеш сега? Даже и да не е вярно?

Той не я слушаше. Над главата ѝ, тук, на стената в тази стая, видя портрета на Пола.

Стана и се приближи до него. Рамката блестеше слабо на отразената лунна светлина — на снимката се виждаха неясните очертания на непознатото лице. Той едва не се разрида; обърна се и погледна с ненавист крехката фигура в леглото.

— Това е глупаво — изхриптя той. — Не зная какво съм си въобразявал. Аз не те обичам, така че ще бъде по-добре да почакаш, докато се намери някой, който да те обича. Не можеш ли да разбереш, че аз изобщо не те обичам?

Гласът му секна и той излетя от стаята. Долу в салона си наливаше с разтреперани ръце уиски в една чаша, когато входната врата неочаквано се отвори и влезе братовчедка му.

— О, Ансьн, разбрах, че Доли била болна — подхвана загрижено тя. — Разбрах, че Доли била болна.

— Няма нищо — прекъсна я той и повиши глас, за да се чуе в спалнята на Доли. — Беше малко изморена. Отиде да си легне.

Дълго време след това Ансьн вярваше, че има ангел — пазител, който понякога се намесва в човешките дела. Но Доли Каргър, която лежеше будна и гледаше втренчено тавана, никога вече нямаше да вярва в нищо.

VI

Когато на следващата есен Доли се омъжи, Ансън се намираше по работа в Лондон. Както женитбата на Пола, и нейната беше внезапна, но му подейства различно. В началото му изглеждаше забавно и той често се смееше, когато си мислеше за това. После започна да го потиска — караше го да се чувства стар.

В това имаше нещо повтарящо се — да, разбира се, Пола и Доли принадлежаха към различни поколения. Той изпитваше онова, което изпитва един четирийсетгодишен мъж, когато разбере, че дъщерята на някоя негова стара любов се е омъжила... Изпрати поздравителна телеграма и понеже в случая не ставаше дума за Пола, тя бе искрена — всъщност Ансън никога не беше желал Пола да бъде щастлива.

Когато се върна в Ню Йорк, го направиха съдружник във фирмата и тъй като отговорностите му се увеличиха, той разполагаше с по-малко свободно време. Отказът на едно застрахователно дружество за живот да му издаде полиса го стресна до такава степен, че се отказа от пиенето за цяла година, като твърдеше, че се чувства по-добре физически, но ми се струва, че му липсваха веселите разкази за приключенията в стил Челини^[12], които бяха играли такава роля в неговия живот през младежките години. Той не се отказа обаче от Йейлския клуб. В него Ансън беше фигура, личност и присъствието му там възпираще онази склонност на неговите състуденти, от чието завършване на университета вече бяха минали седем години, да се оттеглят към по-сериозни заведения.

Дните му никога не бяха прекалено ангажирани, нито умът му — дотолкова претоварен, че да не може да окаже помощ на всеки, който го помолеше за нещо. Онова, което бе вършил отначало от гордост и високомерие, се превърна в навик и увлечение. И винаги имаше нещо — някой по-малък брат, изпаднал в беда в Ню Хейвън, скарване между негов приятел и съпругата му, което трябва да се изглади, за този да се уреди работа, за онзи капиталовложение. Но негов специалитет беше разрешаването на проблемите на младоженците. Младоженците

просто го очароваха, а домовете им бяха почти свещени за него — той знаеше историята на тяхната любов, съветващ ги къде и как да живеят и помнеше имената на бебетата им. Отношението му към младите съпруги беше благоразумно, Ансън никога не злоупотребяваше с доверието, което техните съпрузи — колкото и странно да изглеждаше, като се имат предвид нескритите му прояви на разпуснатост — неизменно му гласуваха.

Започна да изпитва съпричастно удоволствие от щастливите бракове и да изпада в почти толкова приятна тъга по тези, които се разтрогваха. Не минаваше сезон, в който пред очите му да не се разпадне някоя връзка, покровителствана от него. Когато Пола се разведе и почти веднага се омъжи за друг бъстънец, той ми говори цял следобед за нея. Никога нямало да обича друга така, както бил обичал Пола, но твърдеше, че вече не изпитва чувства към нея.

— Никога няма да се оженя — започна да казва той. — Видял съм толкова много и знам, че щастливият брак е нещо много рядко. Освен това съм прекалено стар.

Но всъщност Ансън вярваше в брака. Като всички мъже, отгледани от родители с щастлив и сполучлив брак, той страстно вярваше в него — нищо не можеше да унищожи тази негова вяра, от която и цинизъмът му се разсейваше като дим. Но наистина беше убеден, че е прекалено стар. На двайсет и осем години започна да приема с равнодушие вероятността да се ожени без романтична любов; за тази цел си избра едно нюйоркско момиче от своята класа, красиво, интелигентно, безукорно, и се приготви да се влюби в него. Но той повече не можеше да произнася без усмивка и с необходимата сила, за да звучат убедително, думите, които пред Пола бе изричал искрено, а пред другите момичета — с галантност.

— Когато стана на четирийсет — казваше на приятелите си, — ще бъда зрял. Ще се влюбя в някоя танцьорка, както всички останали.

Въпреки всичко не се отказа от опитите си. Майка му искаше да го види женен, пък и сега той можеше спокойно да си го позволи — вече притежаваше правото да провежда банкови операции и годишният доход само от заплатата му възлизаше на двайсет и пет хиляди долара. Идеята беше приемлива; когато приятелите му — Ансън прекарваше повечето от свободното си време в кръга, който си бяха създали с Доли — вечер се затваряха зад стените на семейните

огнища, той вече не изпитваше радост от свободата си. Даже се замисли дали нямаше да е по-добре, ако се беше оженил за Доли. Дори и Пола не беше го обичала колкото няя и в самотния си живот той бе разбрал колко рядко човек среща истинската любов.

Точно когато беше започнало да го обзema това настроение, до ушите му достигна тревожен слух. Леля му Една, жена почти на четирийсет години, поддържаше открита връзка с някакъв разпуснат млад пияница на име Кеъри Слоун. Всички знаеха за това освен чично му Робърт, който от петнайсет години насам не преставаше да изнася дълги речи по клубовете и да вярва сляпо на жена си.

Ансьон чуваше непрекъснато за тази история и му ставаше все по-неприятно. Предишното чувство към чично му донякъде се възвърна, това чувство не беше само лично — Ансьон отново се намираше под въздействието на онази семейна солидарност, върху която се градеше неговата гордост. Вътрешното чувство му подсказваше: най-важното в случая беше, че с чично му не бива да се подиграват. За първи път щеше да се намеси, без да са го молили, но доколкото познаваше харектера на леля си Една, той чувстваше, че може да оправи нещата много по-добре, отколкото един районен съдия или чично му.

Чично му беше в Хот Спрингс. Ансьон проучи източниците на слуха, за да избегне някоя евентуална грешка, след което се обади на Една и я покани на обяд в хотел „Плаза“ на следващия ден. Нещо в гласа му сигурно я беше изплашило, защото тя се опита да му откаже, но той настоя и отложи часа на няколко пъти, докато отпадна всякакво оправдание да не дойде.

Срещнаха се в определеното време във фоайето на хотела — тя беше красива позавехнала блондинка, облечена с палто от руски самур. Върху елегантните ѝ ръце студено проблясваха пет огромни пръстена, обкичени с диаманти и смарагди. Ансьон си помисли, че умът на баща му, а не на чично му беше спечелил парите за кожата и скъпоценните камъни — това пищно сияние, което поддържаше умиращата ѝ красота.

Макар че Една подуши враждебността му, тя не беше подгответа за подобен разговор.

— Една, аз съм смяян от поведението ти напоследък — твърдо и открито започна той. — Отначало не можех да повярвам.

— На какво да повярваш — попита рязко тя.

— Няма защо да се преструваш пред мен, Една. Става дума за Кеъри Слоун. Като оставим настрана всичко останало, не съм предполагал, че може да се отнасяш към чичо Робърт...

— Виж какво, Ансън... — започна сърдито тя, но властният му глас я прекъсна:

— ... и към децата по този начин. Женени сте от осемнайсет години и си достатъчно възрастна, за да знаеш как трябва да се държиш.

— Нямаш право да ми говориш така! Ти...

— Имам. Чичо Робърт винаги е бил най-добрият ми приятел.

Ансън беше страшно развлнуван. Изпитваше истинска мъка заради чичо си и тримата си по-млади братовчеди.

Една стана, като остави недокосната салатата си от раци.

— Това е най-глупавото нещо...

— Добре тогава, щом не искаш да ме изслушаши, ще отида при чичо Робърт и ще му разкажа всичко — той все някога ще научи, рано или късно. А после ще отида при стария Мозес Слоун.

Една се отпусна на стола си.

— Не говори толкова силно — помоли го тя. Очите ѝ се замъглиха от сълзи. — Нямаш представа колко е силен гласът ти. Можеше да избереш някое по-закрито място, за да ми отправиш всички тези безумни обвинения.

Той не отговори.

— О, аз знам, че никога не си ме харесвал — продължи тя. — Ти просто използваш тази глупава клевета, за да се опиташи да разрушиш единственото интересно приятелство, което някога съм имала. Какво съм направила, че толкова ме мразиш?

Ансън продължаваше да мълчи. Тя щеше да се позове на неговото кавалерство, после на милосърдието му и накрая — на възвищения му ум, а когато Ансън успееше да отбие всичко това, щяха да последват признания и той щеше да я притисне. С мълчанието си, със своята непроницаемост и с това, че непрекъснато се придържаше към главното си оръжие, което беше собственото му искрено чувство, той я принуди да изпадне в безумно отчаяние, докато измина часът, определен за обяд. В два часа тя си извади огледалото и една кърпичка, за да избръше следите от сълзите си и да напудри малките браздички,

които бяха образували. Беше се съгласила да го приеме в дома си в пет часа.

Когато пристигна, тя се беше излегнала в едно кресло, покрито с кретон за през лятото, и очите ѝ бяха изпълнени като че ли със същите сълзи, които беше предизвикал по време на обяда. След това забеляза Кеъри Слоун, който бе седнал пред студената камина, мрачен и ядосан.

— Какво си намислил? — внезапно избухна Слоун. — Разбрах, че си поканил Една на обяд и си я заплашил заради някакви невероятни клевети.

Ансьн седна.

— Нямам причини да смяtam, че това са само клевети.

— Разбрах, че си решил да кажеш за това на Робърт Хънтър и баща ми.

Ансьн кимна.

— Или се разделете, или ще го сторя — каза той.

— По дяволите, Хънтър, какво общо имаш ти с това?

— Запази спокойствие, Кеъри — каза нервно Една. — Трябва просто да му покажем колко абсурдно...

— Първо на първо, моето, а не друго име се подмята от уста на уста — прекъсна я Ансьн. — Та това е, което ме засяга, Кеъри.

— Една не е член на твоята фамилия.

— Разбира се, че е! — Той се разгневи още повече. — Тя дължи тази къща и пръстените по ръцете си на ума на моя баща. Когато чичо Робърт се ожени за нея, тя нямаше пукната пара.

Всички погледнаха пръстените, като че ли те имаха особено отношение към случая. Една понечи да ги свали.

— Тези пръстени не са единствените на света — каза Слоун.

— О, това е глупаво — изплака Една. — Ансьн, ще ме изслуша ли? Открих откъде идва тази нелепа история. Това е дело на една прислужница, която уволних. Тя постъпи при Чиличеви — всички руснаци подпитват слугите си и след това преиначават думите им. — Тя удари сърдито с юмрук по масата. — И то след като Робърт им послужи с автомобила си за цял месец миналата зима, докато бяхме на юг...

— Нали разбираш? — попита нетърпеливо Слоун. — Прислужницата погрешно е разбрала нещата. Тя знаеше, че с Една сме

приятели, и го е казала в дома на Чиличеви. В Русия мислят, че ако един мъж и една жена...

Той изнесе цяла реч на тема социалните отношения в Кавказ.

— Ако случаят е такъв, по-добре да го изясните пред чичо Робърт — хладно каза Ансън, — така че, когато слуховете стигнат до него, да знае, че не са верни.

Като се придържаше към метода, който беше използвал спрямо Една по време на обяд, той ги оставил да му обяснят всичко. Знаеше, че са виновни и че скоро от обяснения ще преминат към оправдания и сами ще докажат вината си по много по-неопровергим начин, отколкото той би могъл да го стори. В седем часа направиха отчаяна стъпка да му разкажат истината — пренебрежението от страна на Робърт Хънтър, празното съществуване на Една, дребния флирт, който беше прераснал в буйна страст, но като всички други истории и тази имаше недостатъка да бъде овехтяла и измършавялото й тяло напразно се бълскаше в бронята на Ансъновата решимост. Заплахата, че ще отиде при бащата на Слоун, ги направи напълно безпомощни, тъй като последният, пенсиониран борсов агент по памука, беше известен фундаменталист^[13], който упражняваше контрол върху сина си, като му отпускаше само строго определени суми, и беше обещал, че при следващата лудория ще спре издръжката му завинаги.

Вечеряха в един малък френски ресторант, където продължиха разговора си — по едно време Слоун прибягна до физическа заплаха, но малко по-късно двамата вече молеха да им даде време. Ансън обаче беше неумолим. Той разбра, че Една бе започнала да се поддава, и не трябваше да позволи едно подновяване на връзката им да й даде нови сили.

В два часа, в един малък нощен бар на Петдесет и трета улица, нервите на Една неочеквано рухнаха, тя се разплака и поиска да си отиде вкъщи. Слоун пи много през цялата вечер и беше изпаднал в сълзливо настроение, седеше подпрян на масата и хлипаše леко, скрил лице в длани си. Ансън им постави набързо условията си. Слоун трябваше да напусне града за шест месеца и при това — до четирийсет и осем часа. Когато се върне, няма да подновят връзката си, но след като мине една година, Една може, ако желае, да каже на Робърт Хънтър, че иска развод, и да постъпи по обичайния начин.

Той замълча, като от израженията на лицата им черпеше увереност за последната си дума.

— Но има и още нещо, което можете да сторите — бавно каза той, — ако Една иска да изостави децата си, с нищо не мога да ви попречат да избягате заедно.

— Искам да си отида вкъщи — отново се разплака Една. — О, не ти ли стига това, което ни стори за един ден?

Навън беше съвсем тъмно, с изключение на слабото сияние, в другия край на улицата, което идеше от Шесто Авеню. На тази светлина двамата, вече бивши любовници, погледнаха тъжните си лица за последен път и разбраха, че не са достатъчно млади и силни, за да попречат на окончателната раздяла. Слоун внезапно тръгна надолу по улицата и Ансън потупа по ръката един задряпал шофьор на такси.

Беше почти четири часът; по мрачната настилка на Пето Авеню бавно се стичаше водата, с която го миеха, а върху тъмната стена на църквата „Сейнт Томас“ се стрелнаха сенките на две проститутки. После — безлюдният гъсталак на Сентръл Парк, където Ансън често бе играл като малък, и нарастващите номера на улиците, имащи значение като имена, край които минаваха. Това беше неговият град, мислеше си той, където неговото име процъфтяваше от пет поколения насам. Никаква промяна не можеше да го измести оттук, защото именно промените бяха онази първооснова, чрез която той и другите с неговото име се отъждествяваха с духа на Ню Йорк. Съобразителността и силната му воля — защото неговите заплахи, ако бяха изречени от някой по-слаб човек, нямаше да струват нищо — бяха изчистили наслоения прах от името на чично му, от името на целия му род и даже от треперещата фигура, която седеше до него в колата.

Тялото на Кеъри Слоун беше намерено на следващата сутрин върху циментовата основа на една от колоните на моста Куинсбъро. Поради мрака във вълнението си той бе решил, че това е тъмната вода, която тече под него, но след по-малко от секунда едва ли е имало никакво значение — освен ако не е смятал да си помисли за последен път за Една и да извика името ѝ, докато се бори безсилно във водата.

VII

Ансьн никога не се обвини, че има пръст в случилото се — нещата, които го бяха причинили, не бяха негово дело. Но покрай сухото гори и мокрото и той откри, че с най-старото и може би най-ценното негово приятелство беше свършено. Не можа да разбере каква изопачена история бе разказала Една, но той вече не беше желан в дома на чичо си.

Точно преди Коледа мисис Хънтър се оттегли в едно кътче на епископалния рай, достъпно само за избраници, и Ансьн стана глава на своето семейство. Една неомъжена леля, която живееше при тях от дълги години, се грижеше за къщата и се опитваше, съвсем безуспешно, да съпровожда по-малките му сестри в обществото. Всичките му братя и сестри бяха по-малко самостоятелни от него и по-обикновени както в положителните, така и в отрицателните си качества. Смъртта на мисис Хънтър беше причинила отлагането на дебюта на една от дъщерите ѝ в обществото и сватбата на друга. Освен това им беше отнела нещо дълбоко материално, защото с кончината на мисис Хънтър свърши и тяхното спокойно и благо състоятелно превъзходство.

Първо, богатството, което бе значително намаляло след двете такси за наследство и скоро щеше да бъде разделено между шестте деца, вече не беше толкова голямо. Ансьн забеляза, че по-малките му сестри са склонни да говорят с доста голям респект за семейства, които преди двайсет години „не съществуваха“. Чувството му за превъзходство не намираше отзук у тях — понякога проявяваха обикновен снобизъм — и толкова. Второ, това беше последното лято, което щяха да прекарат в имението в Кънетикът, защото против него се вдигна шумен протест — „Кой иска да пропилява най-хубавите месеци от годината, затворен в това затънлено градче?“ Той отстъпи с нежелание, щяха да продадат къщата през есента, а следващото лято да наемат нещо по-малко в окръга Уестчестър. Това беше отстъпление от разбирането на баща му за скъпо платената простота и макар да се

съгласяваше с тяхното бунтарство, Ансън се и дразнеше от него — докато майка му беше жива, той бе отскачал дотам поне всяка втора неделя дори през най-бурните лета.

Но въпреки всичко самият той беше част от тази промяна и силният му инстинкт за живот го бе накарал да се отвърне на двайсетгодишна възраст от пустото мъртвило на тази безплодна аристократична класа. Ансън не го съзнаваше напълно, той все още мислеше, че съществува норма, обществен стандарт. Обаче нямаше — съмнително бе дали някога в Ню Йорк е имало норма. Малцината, които все още плащаха и се бореха, за да навлязат в определен социален кръг, можеха само да открият, че като общество той почти не съществува или, което беше още по-тревожно, онази Бохемия, от която бягаха, заемаше по-важно място на трапезата.

На двайсет и девет години най-голямата грижа на Ансън беше нарастващата му самота. Вече бе убеден, че никога няма да се ожени. Бroat на сватбите, на които беше фигурирал като главен свидетел или шафер, нямаха чет, в къщи имаше чекмедже, препълнено с официални вратовръзки, от една или друга сватба, вратовръзки, напомнящи за романси, които не бяха издържали и една година дori, или за младоженци, които бяха изчезнали завинаги от неговия живот. Игли за вратовръзки, позлатени моливи, копчета за ръкавели — подаръци от цяло поколение младоженци преминаха през кутията му за бижута, а след това бяха изгубени и при всяка следваща церемония той все по-трудно можеше да си се представи на мястото на младоженеца. Под искреното му доброжелателство към всички тези сватби се криеше отчаянието му пред мисълта за неговата собствена.

Сега, когато наближаваше трийсетте, той доста страдаше от ударите, които женитбите, особено в последно време, нанасяха на връзките му с неговите приятели. Неприятно му беше, че групичките започнаха да се разтурят и да изчезват. Мъжете от неговия колеж — а именно на тях преди всичко той бе посвещавал времето и чувствата си — му се изпльзваха най-много. Повечето бяха погълнати от семейния живот, двама бяха мъртви, един живееше в чужбина, а един работеше в Холивуд като монтажист на филми, които Ансън предано гледаше.

Най-голямата част обаче се бяха обособили в постоянно семейно общество, обединено от някой клуб в предградията, и точно при тях Ансън чувстваше най-остро своето отчуждение.

В началото на семейния си живот всички бяха имали нужда от него — той им даваше съвети относно ограничените им финанси и разсейваше опасенията им дали е разумно да си родят дете, ако живеят в двустаен апартамент с баня, но преди всичко в техните очи той беше големият свят отвън. Но сега финансовите им затруднения бяха минало, а със страх очакваното дете имаше куп братчета и сестричета. Всички винаги се радваха да видят стария Ансън, но се обличаха официално за срещите си с него и се опитваха да му направят впечатление с настоящото си положение и не споделяха тревогите си. Вече нямаха нужда от него.

Няколко седмици преди трийсетия му рожден ден се ожени последният му близък приятел от младежките години. Ансън влезе в обичайната си роля на главен свидетел, подари обичайния си сребърен сервиз за чай и отиде до обичайния паракход, за да се сбогува. Беше горещ петъчен следобед през май и когато си тръгна от пристанището, се сети, че всичко е затворено за края на седмицата и той е свободен до понеделник сутринта.

„Накъде?“ — запита се.

В Йейлския клуб, разбира се — ще играе бридж до вечерята, а след това ще изпие два-три коктейла в стаята на някого и ще прекара една приятна импровизирана вечер. Той съжаляваше, че днешният младоженец нямаше да е с него — двамата винаги можеха да извлекат толкова много от подобни вечери; те знаеха как да привличат жените и как да се отърват от тях, и точно колко внимание заслужаваше всяко момиче в интелигентното им епикурейство. Баловете бяха нещо планирано — трябва да се придружи определено момиче до определено място и да се забавлява в точно определени граници; трябва да се пие малко, не много — мъничко повече от допустимото, и в определен час на сутринта човек трябва да стане и да каже, че си отива вкъщи. Стояха настрана от колежаните, пияниците, бъдещите ангажименти, от сбивания, чувства и непредпазливост. Такъв беше техният стил. Всичко останало беше проява на разгулност.

На сутринта никога не се налага да съжаляваш — не трябва да взимаш решения, но ако си попрекалил и сърцето ти малко не е в ред, минаваш на сух режим за няколко дни, без да даваш да се разбере, и чакаш да се натрупа достатъчно нервна скуча у теб, за да отидеш на друго увеселение.

Фоайето на Йейлския клуб беше безлюдно. В бара трима доста млади бивши възпитаници на университета веднага го изгледаха, но без интерес.

— Здравей, Оскар — обърна се той към бармана. — Мистър Кейхил да е идвал днес следобед?

— Мистър Кейхил замина за Ню Хейвън.

— А-а... така ли?

— Отиде да гледа мача. Доста народ отиде.

Ансън надникна още веднъж във фоайето, замисли се за миг, след това излезе и тръгна по Пето Авеню. През широкия прозорец на един от клубовете му — не беше ходил там почти пет години — го гледаше мъж с побеляла коса и воднисти очи. Той се спря, обърна се кръгом и тръгна по Четирийсет и седма улица към апартамента на Тийк Уордън. Някога Тийк и жена му бяха най-близките му приятели — това беше един от домовете, посещаван често от него и Доли Каргър в дните на тяхната връзка. Но Тийк беше започнал да пие и жена му беше заявила публично, че Ансън има лошо влияние над него. Думите ѝ достигнаха до Ансън доста преувеличени, а когато накрая всичко се изясни, крехката магия на близостта беше безвъзвратно унищожена.

— Мистър Уордън вкъщи ли е? — попита той.

— Заминаха в провинцията.

При тази вест неочеквано го заболя. Бяха отишли в провинцията, без да го известят. Преди две години щеше да знае датата, часа, щеше да намине в последния момент, за да пийнат по едно на сбогуване и да се уговорят кога да дойде пак у тях. Сега бяха заминали, без да се обадят.

Ансън погледна часовника си и си помисли дали да не прекара края на седмицата заедно с близките си, но имаше само пътнически влак, с който щеше да се клатушка цели три часа в убийствената горещина. И на следващия ден, когато отиде в провинцията, и в неделя — нямаше настроение за игра на бридж по верандите с разни учтиви абитуриенти и за танци след вечеря в местния хотел — увеселения в умален вид, които баща му ценеше прекалено високо.

„О, не — каза си... — Не.“

Той беше внушителен, изпълнен с достойнство млад мъж, вече малко пълен, но без следи от отпуснатост. Можеше да служи за модел

на стълб (понякога човек бе убеден, че това не може да бъде стълб на обществото, а в други случаи — на нищо друго) или на правосъдието, или на църквата. Няколко минути той стоя неподвижен на тротоара пред къщата на Четирийсет и седма улица; може би за първи път в живота си нямаше какво да прави.

След това забърза по Пето Авеню, сякаш си спомни, че там има важен ангажимент. Необходимостта от илюзии е една от малкото ни общи черти с кучетата и аз си мисля за Ансън през онзи ден като за някой охранен екземпляр, останал измамен пред една от познатите му кухненски врати. Той отиваше да се види с Ник, някога нашумял барман, търсен за всички частни балове, който понастоящем се занимаваше с изstudяване на безалкохолно шампанско^[14] в подземните лабиринти на хотел „Плаза“.

— Ник — каза му той, — какво става около нас?

— Всичко измира — отвърна Ник.

— Приготви ми един коктейл с уиски. — Ансън му подаде през бара половин литрова бутилка с уиски. — Ник, момичетата не са същите. Имах една приятелка в Бруклин, която се омъжи миналата седмица, без да ме уведоми.

— Наистина ли? Ха-ха-ха — беше дипломатичният отговор на Ник. — Тя ви е изпързала.

— Точно така — каза Ансън. — При това излязохме заедно предишната вечер.

— Ха-ха-ха — смееше се Ник, — ха-ха-ха!

— Ник, помниш ли онази сватба в Хот Спрингс, на която накарах келнерите и оркестрантите да пеят „Боже, пази царя“?

— Хм, чия беше тази сватба, мистър Хънтьр? — замисли се Ник.

— Струва ми се, че това беше...

— Когато за кой ли пореден път ми поискаха още, се почудих колко ли им бях платил дотогава — продължаваше Ансън.

— ... Струва ми се, че това беше сватбата на мистър Тренъм.

— Не го познавам — решително отрече Ансън.

Той се подразни от намесването на това непознато име в спомените му. Ник го усети.

— Да, да — съгласи се той. — Би трябало да го познавам. Беше един от вашата тайфа... Брейкинс... Бейкър...

— Бикър Бейкър — каза отзивчиво Ансьн. — Когато всичко свърши, ме натовариха в една катафалка, затрупаха ме с цветя и ме откараха.

— Ха-ха-ха — изсмя се Ник. — Ха-ха-ха!

Скоро усърдието на Ник да играе ролята на стар прислужник на семейството се изпари и Ансьн се качи във фоайето. Той се огледа — очите му срещнаха погледа на някакъв непознат служител на рецепцията и попаднаха върху едно цвете, останало от сватбата сутринта, което се крепеше върху ръба на месингов плювалник. Ансьн излезе и тръгна бавно срещу огненочервеното слънце, което грееше откъм Кълъмбъс Съркъл^[15]. Изведнъж се обръна, пое обратно към „Плаза“ и се напъха в една телефонна кабина. (По-късно ми каза, че през този следобед се опитал три пъти да ме намери.)

Звъни на всички, за които мислеше, че може да са в Ню Йорк, на мъже и момичета, които не беше виждал от години, на един модел от дните му в университета — избледнелият ѝ номер все още фигурираше в тефтерчето му с адреси, но телефонистката му каза, че даже такава централа вече не съществува. Накрая насочи търсенето си в провинцията и води кратки, разочаровавщи разговори с категорични икономи и домашни прислужници. Еди-кой си не бил вкъщи, бил отишъл на езда, да плува, да играе голф, отплавал за Европа миналата седмица. За кого да предадат, че се е обаждал?

Той не можеше да понесе факта, че ще трябва да прекара вечерта сам — личните планове, които човек си прави, за да прекара сам свободното си време, губят цялото си очарование, щом се усети самотен. Определени жени винаги можеше да се намерят, но онези, които той познаваше, временно бяха изчезнали, а и никога не му бе идвало наум да прекара една вечер в Ню Йорк в компанията на някоя наета непозната — подобно нещо би му изглеждало срамно и потайно, развлечение за някой търговски пътник в чужд град.

Ансьн плати сметката — телефонистката направи безуспешен опит да се пошегува с него относно големината ѝ — и за втори път през този следобед тръгна да излиза от „Плаза“, без да знае къде да отиде. Близо до въртящата се врата стоеше жена, явно бременна, обърната настрани към светлината; при завъртането на вратата на раменете ѝ се развяваше тънка бежова пелерина и всеки път тя поглеждаше нетърпеливо натам, като че ли ѝ беше омръзно да чака.

Още като я съзря, той усети силна нервна тръпка от нещо познато, но едва като се приближи на метър и половина до нея, осъзна, че това е Пола.

— А, Ансьн Хънтър!
Сърцето му се преобърна.
— А, Пола...

— Но това е чудесно. Не мога да повярвам, Ансьн!

Тя хвани и двете му ръце и в свободата на жеста ѝ той откри, че споменът за него е загубил своята сила. Но не и при него — той почувства как предишното настроение, което тя предизвикваше у него, се прокрадва към съзнанието му, онази нежност, с която винаги бе посрещал оптимизма ѝ, като че ли се страхуваше да не повреди гладката му повърхност.

— Ние сме в Рай^[16] за през лятото. Пит пристигна на Изток по работа — ти сигурно си разбрали, че сега съм мисис Питър Хагърти, — така че взехме децата с нас и наехме къща. Трябва да ни дойдеш на гости.

— Може ли? — И запита направо: — Кога?
— Когато поискаш. Ето го и Пит.

Братата се завъртя и от нея се появи елегантен и висок трийсетгодишен мъж с потъмняло от сълнцето лице и добре оформени мустаци. Безупречната ѝ фигура контрастираше силно с нарасналото тегло на Ансьн, което личеше под малко стегнатото му официално сако.

— Не бива да стоиш права — каза Хагърти на жена си. — Да седнем тук.

Той посочи фотьойлите във фоайето, но Пола се поколеба.

— Трябва да се връщам веднага вкъщи — каза тя. — Ансьн, защо не... Защо не дойдеш сега у нас на вечеря? Още не сме се устроили, но ако се примириш с това...

Хагърти сърдечно се присъедини към поканата.

— Напуснете града за тази нощ.

Колата им чакаше пред хотела и Пола уморено се отпусна върху копринените възглавнички въгъла на седалката.

— Толкова много неща имам да ти казвам — промълви тя, — че времето няма да ми стигне.

— Разкажи ми за себе си.

— Ами — тя се усмихна на Хагърти — за това също трябва много време. Имам три деца — от първия си брак. Най-голямото е на пет години, следващото на четири и последното на три. — Тя отново се усмихна. — Не съм си губила времето, нали?

— Момчета ли са?

— Едно момче и две момичета. След това... О, случиха се много неща, преди една година получих развод в Париж и се омъжих за Пит. Това е всичко — освен че съм ужасно щастлива.

В Рай спряха пред голяма къща близо до „Бийч Клъб“, откъдето веднага изскочиха три почернели от слънцето слаби деца, които се откъснаха от гувернантката англичанка и се затичаха към тях с непонятни викове. Пола прегърна разсеяно и непохватно всяко от тях и те приеха ласките ѝ неподвижно — явно им бяха казали да не се бълскат в мама. Даже и на фона на свежите им лица кожата на Пола не изглеждаше никак повехнала — при цялата си физическа отпуснатост тя му се стори по-млада от времето, когато я беше видял за последен път в Палм Бийч преди седем години.

По време на вечерята Пола беше прекалено заета, но после, докато отдаваха почит на радиото, тя легна със затворени очи на канапето и Ансьон си помисли дали не е излишен. Но в девет часа, когато Хагърти стана и учтиво съобщи, че ще ги остави за малко сами, Пола бавно започна да говори за себе си и за миналото.

— Първото ми дете — каза тя, — това, което се казва Дарлинг, по-голямото от момиченцата... когато разбрах, че съм бременна, ми се искаше да умра, защото Лоуъл ми беше като чужд. Написах ти писмо и го скъсах. О, ти беше толкова лош с мен, Ансьон!

Отново започваше старият диалог, надигащ се и загълхващ. Ансьон усети внезапно нахлулите спомени.

— Не беше ли сгоден по едно време — запита тя — за някакво момиче на име Доли не знам коя си?

— Никога не съм бил сгоден. Опитах се, но никога не съм обичал друга освен теб, Пола.

— О! — възклика тя. След малко добави: — Това дете е първото, което наистина желая. Разбираш ли, аз съм влюбена, най-сетне.

Той не отговори, потресен от измената на паметта ѝ. Тя може би забеляза, че нейното „най-сетне“ го беше наранило, защото дададе:

— Аз бях увлечена по тебе, Ансън, ти можеше да ме накараш да сторя каквото си поискаш. Но ние нямаше да сме щастливи. Не съм достатъчно умна за теб. Аз не обичам нещата да бъдат сложни, както ти. — Тя замълча, след това каза: — Ти никога няма да се ожениш.

Думите ѝ му подействаха като удар в гърба — от всички обвинения това беше най-незаслуженото.

— Бих искал да се оженя, ако жените бяха по-различни — каза той. — Ако не ми бяха ясни до такава степен, ако не разваляха отношението на мъжа към другите жени, ако имаха поне малко гордост. Ако можех да заспя за известно време и да се събудя в дом, който е наистина мой — ето това е, за което съм роден, Пола, това е, което жените виждат и харесват в мен. Само че вече не мога да издържам на предварителните условности.

Хагърти се прибра малко преди единайсет; пиха по едно уиски, след което Пола стана и заяви, че ще си ляга. Тя се приближи до съпруга си.

— Къде беше, скъпи? — попита го тя.

— Пихме по едно с Ед Сандърс.

— Тревожих се. Помислих си да не си избягал.

Тя облегна глава на гърдите му.

— Много е мил, нали, Ансън?

— Изключително — отвърна Ансън, като се разсмя.

Тя вдигна глава към съпруга си.

— Е, аз съм готова — каза тя и се обрна към Ансън: — Искаш ли да видиш семейния ни акробатически номер?

— Да — отвърна той заинтригуван.

— Добре. Хайде, хоп!

Хагърти я пое на ръце без всякакво усилие.

— Това е семейният акробатически номер — каза Пола. — Той ме носи до горе. Нали е много мил?

— Да — изрече Ансън.

Хагърти леко наведе главата си и докосна лицето на Пола.

— И аз го обичам — продължи тя. — Току-що ти го казах, нали, Ансън?

— Да — повтори Ансън.

— Той е най-сладкото същество, което някога е живяло на този свят, нали, скъпи?... Е, лека нощ. Хайде, хоп. Нали е силен?

— Да — каза Аんсьн.

— Ще намериш една от пижамите на Пит върху леглото си.

Приятни сънища, ще се видим на закуска.

— Да — каза Аんсьн.

VIII

По-старите членове на фирмата настояваха Ансън да отиде в чужбина през лятото. Последните седем години почти не бил почивал, казваха те. Бил изморен и имал нужда от промяна. Ансън отказа.

— Ако замина — заяви той, — никога няма да се върна.

— Това е невъзможно, човече. Ще се върнеш след три месеца и от депресията ти няма да има и следа. Тип-топ както винаги.

— Не. — Той поклати упорито глава. — Ако спра, няма да започна да работя отново. Ако спра, ще означава, че съм се отказал, че с мен е свършено.

— Да опитаме. Остани шест месеца, ако искаш — не се страхуваме, че ще ни напуснеш. Та ти ще бъдеш нещастен, ако не работиш.

Уредиха пътуването му. Те харесваха Ансън, всички го харесваха, и промяната, която се забелязваше в него, предизвикваше тъга сред колегите му. Ентузиазмът му, който винаги бе признак за делова дейност, вниманието към равните нему и по-нисшите по длъжност, силата на жизнения му дух — в последните четири месеца изключителната му нервност беше обърнала тези му качества в дребнав пессимизъм на четирийсетгодишен мъж. При всички сделки, в които участваше, действаше вяло и насила.

— Ако замина, никога няма да се върна — повтаряше той.

Три дни преди да отплава, Пола Лажандър Хагърти умря по време на раждане. Тогава се виждах доста често с него, тъй като щяхме да пътуваме заедно, но за първи път, откакто бяхме приятели, той не ми каза нито дума за това, което изпитваше, нито пък аз забелязах и най-малкия признак на вълнение у него. Главната му грижа беше фактът, че е на трийсет години — насочваше разговора така, че да може да го спомене, и после мълкваше, като че ли той трябваше да подтикне събеседника му към определени размисли и това само по себе си му бе достатъчно. Като неговите съдружници и аз бях стъписан от промяната в него и се зарадвах, когато параходът навлезе във

водното пространство между двата свята, като остави неговия зад гърба му.

— Искаш ли да пийнем нещо? — предложи той.

Влязохме в бара с дръзко самочувствие, характерно за първия ден след всяко отплаване, и си поръчахме четири мартинита. След първия коктейл в него настъпи промяна — той се пресегна и ме тупна по коляното с веселост, каквато проявяваше за първи път от няколко месеца.

— Забеляза ли момичето с червената барета? — попита той. — Онова смуглото, което се сбогуваше с двете немски овчарки на пристанището.

— Хубава е — съгласих се аз.

— Направих справка за нея в списъка на пътниците и открих, че е сама. След няколко минути ще сляза при стюарда. Довечера ще вечеря с нас.

Малко по-късно той ме оставил сам, а след един час вече се разхождаше с нея нагоре-надолу по палубата и й говореше със своя силен и ясен глас. Червената й барета се открояваше на фона на сиво-зелената вода; от време на време тя го поглеждаше, като вдигаше рязко главата си и се усмихваше с радост, удоволствие и предчувствие. По време на вечерята пихме шампанско и ни беше много весело, а след това Ансън се зае да ръководи томболата със заразително увлечение и няколко души, които ме бяха видели с него, ме запитаха за името му. Той и момичето разговаряха и се смееха на едно канапе в бара, когато тръгнах да си лягам.

По време на пътуването се виждахме много по-рядко, отколкото се бях надявал. Той искаше да си направим четворка, но нямаше с кого и затова се виждахме само на ядене. От време на време обаче идваше да изпие един коктейл в бара и ми разказваше за момичето с червената барета и за приключенията си с нея, като ги представяше все необикновени и приятни, както правеше преди, а аз се радвах, че той отново е такъв, какъвто беше или поне какъвто го познавах, и се чувствах спокоен. Мисля, че беше щастлив единствено когато някое момиче беше влюбено в него и му се покоряваше, както стружките на магнита, помагаше му да се разкрие и му обещаваше нещо. Но какво точно — не знам. Може би му обещаваха, че на света винаги ще има жени, които ще отдават най-светлите, най-чисти и изключителни

мигове от живота си, за да подхранват и подкрепят превъзходството, което той, носеше у себе си.

[1] Съзнателната възраст — според представите на католиците хората навлизат в нея, когато навършат седем години, след което започват да носят морална отговорност за постъпките си. ↑

[2] Пето Авеню — една от главните улици в центъра на Ню Йорк, на която се намират най-скъпите магазини, ресторани и хотели.

↑

[3] Позлатената ера — така са наричали периода на икономически разцвет на страната от края на XIX и началото на XX век. ↑

[4] Ню Хейвън — има се предвид Йейлският университет, намиращ се в град Ню Хейвън, щата Кънетикът. ↑

[5] Пенсакола — град и пристанище на брега на Мексиканския залив с база на военноморската авиация. ↑

[6] Палм Бийч — модерен зимен курорт на океанското крайбрежие на щата Флорида. ↑

[7] Лейк Уърт — тесен залив, отделящ от крайбрежието носа, на който е разположен Палм Бийч. ↑

[8] През 1922–1923 година английският писател Артър Конан Дойл (1859–1930) е изнасял спиритически лекции в САЩ и Канада. Съгласно представите на спиритиците ектоплазмата е субстанция, посредством която става материализацията на духовете. ↑

[9] Уитли Хилс — модерен за времето си нюйоркски район на остров Лонг Айланд. ↑

[10] Младежката лига — организация на богати млади дами, която се е занимавала главно с благотворителна дейност и в която е можело да се влезе само чрез покана или препоръка. ↑

[11] Сибарит — човек, който води разкошен и разпуснат живот (по името на древния град Сибарис в Южна Италия). ↑

[12] Челиниеви — от Бенвенуто Челини (1500–1571), знаменит италиански скулптор и бижутер, откровено описал в автобиографията си своите най-разнообразни приключения — от сбиванията си до мистическите си видения. ↑

[13] Фундаменталист — привърженик на религиозно протестантско движение в САЩ, което се е наричало

„фундаментализъм“, тъй като призовавало за връщане към първоосновите на вероучението, т.е. към буквалното тълкуване на Библията. ¹⁵

[14] От 1919 до 1933 година в САЩ действувал „сухият режим“, въведен по инициатива на конгресмена Е. Уолстед в края на 1919 година. ¹⁶

[15] Кълъмбъс Съркъл — площад в Ню Йорк. ¹

[16] Рай — градче, недалеч от Ню Йорк. ¹

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.